

nujno delo, kmetijstvu na kvar. Zopet na drugi strani povzroča več lesa več ponudeb, kar na lesno ceno škodljivo vpliva. Tudi v tem oziru se priporoča snovanje zadrug, ki bi se lahko brez posredovanja mešetarjev udeleževale svetovne trgovine z lesom, ter dajale posamezniku prednosti, ki jih sicer navadno ni deležen.

Skupno delo, bodisi si prirejanje drč, potov, strug i. t. d. stane zadrugo mnogo manj kakor posameznika.

Vsako zanemarjanje in zakasnenje glede odstranitve gozdnih polomov škoduje ne le samemu na njegovi kakovosti, ampak povzroča nevarnost za cele občine z uničujočimi posledicami, če take polome napadejo lubadarji.

Z delom naj se prične tam, kjer drevesa leže čez pot ali cesto, ter zapirajo promet, ali pa tam, kjer pokrivajo mlade nasade.

Južne in zahodne strani host, potem parobki gozdov in robovi presek se morajo nemudoma očediti, ker takim preti največja nevarnost po lubadarju. Tem sledi potem snaženje v notranjem gozdu nahajajočih se polomov.

Ker gozdni škodljivci rajši napadajo iglasto drevje, zato je najprej to osnažiti, potem šele listnato. Nikakor pa se slednje ne sme zanemariti.

Kadar je z lesom slaba kupčija in ne sodi iztrebljenih polomov takoj prodati, tedaj moramo les olupiti ter ga zložiti na pripraven kraj, da more veter skozi in med njim preprihavi. Tako zložen les se posuši in vsaj nekaj časa obvaruje trhlости, preperevanja.

Po viharjih zredeni gozdovi dajo malo upanja na izdaten dobiček. Razen tega porastejo tla takih gozdov z zelišči, ki ne puste, da bi zasejal nov gozd, ker zaduše vse kali. Zaradi tega kaže take, po viharjih in burjah poškodovane parcele posekati in na novo pogozditi! Kdor bi s pogozditvijo odlašal, bi se oškodoval, ker se tla prerada pocelinijo in zaplevelijo. Enako je storiti tudi po hudih zimskih pozebah in po toči.

Nepogozdene širjave oškodujejo ne le svojega lastnika, ampak tudi občino, ker vedno naraščajoče prebivalstvo sili k najobsežnejšemu pridelovanju, ki nudi dober zaslužek in dobiček.

Čim slabeje se bo gospodarilo z gozdovi, tem slabeje in teže bode obstajal naš kmet, osobito pa hribovec. Naj bi torej že občinski predstojniki pazili in čuvali pametno gojitev gozdov, oziroma z naznanilom pristojni oblasti preprečevali sekanje naših brd in rebri, ki se pogostokrat sploh ne dajo več pogozditi. Nalivi namreč spero, ga spraši in vetrovi odneso plitvo ruševino, tako da potem le skalovje gleda v dolino. Kakor je znano, je s tem v zvezi tudi vremenska neizgoda, ker skalovje vleče oblake nase. Odtod toliko toče in ploh in slabih časov.

Poučni in zabavni del.

Smreke in jaga.

(Polemika za kratek čas).

Leta in leta smo čakali, konečno se je našel vender enkrat mož, ki je odločno in jasno dal duška svojemu ogorčenju nad naravnost nečuvnimi razmerami, katere vladajo na Kranjskem v lovskih zadevah. A ne samo lovski zakon je temu kriv, ampak gotovo tudi to, da ljudje niti ne vedo, kaka škodljivka se skriva pod prikupljivo zunanjostjo take gozdne srne!

Za to je bilo tudi prav primerno, da se je v „Slov. Narodu“ širšemu občinstvu pojasnilo, da tudi pri divjačini ni vse zlato, kar se sveti, in da je volku, medvedu, lisici, jazbecu, kunam in dihurjem vredna družica hinavska srna.

Mestni ljudje, ki pogosto še toliko lastne zemlje nimajo, da bi si napravili hišo na njej, in ki morajo hoditi gostovat, tudi nimajo smisla za to, kaj se pravi biti posestnik. Presneto bi gledali, če bi vzela kdo v njihovih hišah lov v najem, in bi pobijal kadar bi se njemu zljubilo podgane in miši, bolhe in stene, in kar je še take mestne divjačine. Če te taka žival nadleguje, in ti dela škodo, je vender umevno, da se sam spraviš na njo, in da ne boš jagra čakal, da ti pride na pr. bolho ubiti, potem pa se še brani plačati ti primerno odškodnino za izpito kri in druge nerednosti.

Še dosti hujše pa stoji stvar s srno. To bi še ne bilo najhujše, da odgrize vršičke, ampak to je, da cele smreke izpuli, kakor krava travo, kadar jo muli. Že večkrat sem hodil po gozdu in našel izdrto drevje in grmovje, katero gotovo ni puhnilo samo iz sebe iz zemlje. In še kadar sem poprašal dotičnega posestnika, posebno pa, če je mislil, da sem lovec, mi je vedno zatrjeval, da je to storila srna.

A ta bi še bila. Toda srnak! Z luščenjem in drgnenjem premore uničiti cele gozdove. Kakor znano, sestoji premog po večini iz poogljenega lesa, iz dreves nekdanjih pragozdov. Dolgo časa niso vedeli, kdo je vse to drevje posekal in uničil, dokler niso našli lani na Notranjskem v premogu tudi kostnjak pragozdnega srnaka. Na jednom rožičku je imel še nabodeno celo drevo, katero se je tekom tisočletij seveda pretvorilo v navaden kos navadnega premoga.

Najdejo se pa žalibog še ljudje, ki govore, koliko škode na iglovini napravljajo na pr. lubadar. Kaj bo vender to? To so stara drevesa, katera se pač posekajo, in dobro prodajo, a škoda je hitro poravnana.

Tudi škoda, kar jo napravijo gozdni tatje, je popolnem neznatna v primeri z ono, katero napravljajo srnji zarod. To pa — če se vestno računa s škodo na zdravju vsled vedne jeze posestnikove — ne samo

31 % ampak saj 13 % še zraven. Poznal sem svoj čas imetnega kmeta, kateremu so neko noč srne smrečje vrhove na najlepšem drevju odgrizle. Kaj je storil mož v svoji žalosti? Napil se je žganja, drugi dan zopet žganja, tretji dan zopet žganja, no itd. — v par letih moral je posekati še ostali gozd radi srn, in prišel je revež na kant. Takih posestnikov, ki so na tak način pri nas prišli ob vse, je mnogo v deželi. Seveda plitvi svet govoriči potem o kakem gospodarstvu, o pijančevanju itd. — a vzrok so srne, kakor gotovo so tudi srne vzrok izseljevanja v Ameriko, kot je to malo bolj prikrito dotični gosp. dopisnik popolnem prav namignil.

Zato je sveta naloga vseh pravih prijateljev ljudstva, da zastavijo nemudoma svoje moči na najbolj pereči rani narodnega gospodarstva — na lovskih pravicah. Tudi pri volitvi poslancev bo treba prihodnje gledati na to, da se upošteva ta točka. Doslej je žal, samo naš dični gospod Nace kandidiral na „zajčji program“, sedaj pa bomo to zahtevali tudi od drugih.

A ne samo srne, tudi druga divjačina, kot leščerke — ki tudi delajo neznansko škodo — na pr. na Brezovici nad Ljubljano — jerebice itd. treba uničiti. Ali mislite, da jerebice morda kamne in pesek jedo? O jelenih niti ne govorim, toliko pa rečem, da mora postati na Kranjskem naš bojni klic: „Z jeleni proč!“

To bi bila jedna zahteva. Brezpogojno pa se skladam tudi v tej točki omenjenega članka z gospodom dopisnikom, da se dovoli posestniku zemljišča ob enem prosti lov na njem. Lov plača seveda najemnik lova, to naj mu magari še ostane. Pristavil bi pa tej točki še to, da ima najemnik posestniku plačati še posebno odškodnino za podeljeno dovoljenje. Vrh tega moral bi vsak lovec založiti pri posestniku kavcijo v višini dvojne vrednosti zemljišča in gozda. Škodo, katero napravlja divjačina, določuje od slej naprej posestnik sam, in to brez vsake nadaljne prizivne poti. V slučaju impertinence od strani lovca, zapade takoj kavcija, in sicer polovica na korist posestnika, polovica na korist fonda za pogozdovanje krasi in kamniških planin. Posestniku se mora na vsak način majhen delček pravic pri lovu prepustiti, tudi naj se mu lovec odkrije, kadar ga sreča.

Gospod dopisnik bodi prepričan, da ni sam s svojimi zahtevami. Skoro vse, kar voli v peti kuriji po kmetih, je njenega mnenja. Saj posestva v mnogih krajih tako nič ne neso, če ne bi se lovske odškodnine ne plačevalo. A ta mora biti izdatna, da se ložje žanje, kjer se ni sejalo. Vse stoji za vasmi, gospod dopisnik, Kurja vas, Vič, Morost, Šiška, Dobrova, Posavlje, Kašelj, Udmat, Dobrunje in Škofelja. Brez dvomno najdete največjo zaslombo v okolici mesta ljubljanskega, kjer pozdravljajo posestniki lovce že od nekdanj z najljubeznivejšimi pogledi in besedami, zahtevajoči po dnevu lovsko odškodnino za vse tiste

zajce in srne, katerih se jim po noči še ni posrečilo ujeti v tatinsko zanjko. Slava jim!

Družba sv. Mohorja.

Z velikim veseljem naznanjamo dragim Slovincem, da je število udov družbe sv. Mohorja letos znatno napredovalo. 80 046 Slovencev Mohorjanov se je letos zbralo pod zastavo sv. Mohorja in Fortunata, toliko se jih je združilo pod košatim drevesom, katero sta v dobro slovensko zemljo zasadila nepozabna nam škof A. M. Slomšek in monsignor A. Einspieler, katero je s svojim blagoslovom očitno zalival ljubi Bog, katero je skrbno gojila slovenskih rodoljubov požrtvovalnost in gorka ljubezen.

Hvala neizmerna zato darovalcu vsega dobrega, ljubemu Bogu, ki je blagoslovil naš trud; hvala tisočera vsem neumornim poverjenikom, ki zbirajo raztrešena krdela Mohorjanov, hvala vsakemu posamezniku, ki je s svojim pristopom k družbi množil naše število!

Družba šteje letos 3936 udov več kakor lani in 1450 udov več kakor predlanskim. Po posameznih škofijah je število sledeče:

1. Goriška nadškofija	8 697 (+ 98)	udov
2. Krška škofija	6.565 (+ 357)	"
3. Lavantinska škofija	25.408 (+ 1637)	"
4. Ljubljanska škofija	31.313 (+ 1726)	"
5. Tržaško koperska škofija	4 268 (+ 227)	"
6. Sekovska škofija	556 (— 42)	"
7. Somboteljska škofija	346 (— 5)	"
8. Zagrebška nadškofija	446 (— 33)	"
9. Senjska škofija	193 (— 13)	"
10. Poreška škofija	132 (— 4)	"
11. Djakovška škofija	66 (+ 1)	"
12. Bosna	229 (+ 2)	"
13. Videmska nadškofija	183 (— 2)	"
14. Razni kraji	420 (— 121)	"
15. Amerikanci	982 (+ 74)	"
16. Afrika in Azija	242 (+ 33)	"

Skupaj . . . 80.046 (+ 3946) udov.

Pregled nam torej kaže, da je najlepše napredovala ljubljanska škofija, ki ponosno stopa vsem drugim na čelu, ter ima letos 1726 udov več. Glede napredka za njo ne zaostaja skoro nič dična lavantinska škofija, v kateri je 1637 udov več. Lepo se je postavila tudi naša krška škofija, kjer smo vkljub tako težavnim razmeram vendar častno napredovali za 357 udov. Lep napredek kaže tudi tržaško-koperska škofija, kjer je 227 udov več, in goriška, kjer so napredovali za 98 udov. Dobro so se postavili rodni bratje onkraj „velike luže“. Amerika šteje 74, Afrika in Azija 33 udov več. Po drugih krajih je ostalo razmerje nekako enako, oziroma je neznatno nazadovalo.